

'IK LAAT ZIEN WAT ME ONTROERT'

door Michiel Saaijer (interview in de ACTueel, November 2019)

We kennen Marije van Wieringen natuurlijk allemaal van de Hogeschool van Amsterdam, waar ze al zo'n 12 jaar rondbanjert. Maar wist je dat Marije ooit universitair docent Engels was aan de UvA? En dat ze kunstenaar is? Marijes schilderij *Resilience* was genomineerd voor de Nederlandse Portretprijs 2019, haar tekening *Twisted trunk* voor Tekening van het Jaar én je kunt nog op haar schilderij *Cohesion* stemmen in de Schilderij van het Jaar-verkiezing. Hoogste tijd voor een interview.

Marije, gefeliciteerd met je nominatie. Is het de eerste keer dat je voor een prijs bent genomineerd of is het schering en inslag?

'Dankjewel! De Portretprijs is de eerste keer hoor. Ik was altijd zo iemand die eigenlijk stiekem hoopte dat niemand haar zou zien. Maar ja, dan zien ze je werk ook niet. Ik heb mijn kop nu definitief boven het maaiveld uitgestoken en heb tot mijn verrassing ook meteen drie nominaties te pakken: de Portretprijs-nominatie dus, maar ook Schilderij van het Jaar en ook nog Tekening van het Jaar. Verder ben ik aangenomen bij de vereniging Sint Lucas, wat betekent dat mijn werk vaker in Amsterdam te zien zal zijn.'

Hoe zou je je werk omschrijven?

'Ik heb mijn werk weleens horen omschrijven als "imaginair realisme". Ik ben niet iemand die veel snapt van dat soort termen. Er wordt volgens mij ontzettend veel onzin verkocht op dit gebied. Maar goed, het betekent dat mijn werk figuratief is - je ziet wat het voorstelt - maar niet strikt realistisch: de waarneming is voor mij een uitgangspunt waarop ik voortborduur. Ik verzin er dus zelf een hoop bij. Dat vind ik belangrijk, want ik wil kunst maken waarin ik laat zien wat me ontroert, of wat ik erg belangrijk vind, of zelfs wat me kwaad maakt. Dat kan ik niet door gewoon een gelijkend plaatje te schilderen.'

Hoelang ben je gemiddeld bezig aan een schilderij?

'Vreselijk lang! Een kunstwerk is altijd iets dat niet volgens strikte regels ontstaat, dus je bent telkens opnieuw het wiel aan het uitvinden. Mijn vroegere mentor, de kunstschilder Sam Drukker, zei laatst: "Kunstenaars zijn echt gek. Ze verzinnen een probleem en werken zich vervolgens uit de naad om de oplossing te bedenken." Beginnen met een nieuw schilderij is leuk en spannend. Alles is nog mogelijk. Daarna komt er vaak een fase waarin ik de weg een beetje kwijtraak, die ik met hard werken uiteindelijk weer terugvind. Zit ik eenmaal op die goeie weg dan wordt het echt leuk en fijn om eraan te werken. In die fase merk ik dat ik heel veel geleerd heb de afgelopen twintig jaar. Maar er komt vaak toch weer een punt waarop ik me realiseer dat het werk heel eigenwijs met me op de loop is gegaan. Dan sta ik echt te kijken van wat er uit mijn handen is gekomen. Soms is dat leuk en ben ik trots. Andere keren probeer ik uit alle macht om toch het oorspronkelijke idee weer te geven. In die gevallen kan het maanden en maanden duren voor het af is.'

In 2014 schilderde je Joop van den Ende voor het programma Sterren op het doek. Heeft deelname aan dat programma je nog wat opgeleverd?

'Ik deed mee in het kader van de praktijkopleiding tot stoïcijnse filosoof die ik toen aan het afronden was. Het was een oefening in moed en publiekelijk voor gek durven staan. Dus was ik verbaasd hoe leuk en spannend ik het vond om mee te doen. Ik heb eigenlijk voornamelijk dingen over mezelf geleerd.

Veel andere resultaten heeft het niet gehad. Wel word ik nog steeds af en toe herkend, een vreemde ervaring. Maar ik heb niets met het soort marketing dat je aan zo'n tv-optreden kunt ophangen om er geld uit te slaan.'

Wat is er leuk aan schilderen?

'Ik kan ontzettend eigenwijs zijn en in de kunst word je daarvoor beloond. Verder kan ik maken wat ik zelf heel graag wil hebben, dingen waarbij ik vroeger in musea stond te kwijlen. Ik vind het nog steeds heel bijzonder dat ik dat heb kunnen leren.'

Kan iedereen het eigenlijk leren?

Tekenen en schilderen wel, kunst maken niet. Allereerst vereist het echt heel veel oefenen, en dat jarenlang. Daar heeft niet iedereen zin in. En je kunt wel les nemen in de technische kanten, perspectief en kleurenleer en zo, maar dat leidt alleen maar tot een technisch adequaat beeld. Dat is nog niet interessant om naar te kijken, laat staan dat je er iets wezenlijks mee uitdrukt. Op de academie zeiden ze: "We kunnen je leren schilderen, maar we kunnen geen kunstenaar van je maken." Bovendien ligt, omdat je telkens weer iets nieuws maakt, steeds weer de mislukking op de loer. Kunst maken vereist ook daarom een vorm van gekte, een soort bezetenheid om telkens maar door te gaan. Daar lijden veel aspecten van je leven onder, er is minder ruimte voor de gewone dingen. Als ik midden in een kunstwerk zit, staan veel andere zaken tijdelijk op een laag pitje. Koken, een boek lezen, uitgaan... In de tijd dat ik aan het drieluik voor Sterren op het doek werkte, heb ik twee maanden uitsluitend op pizza geleefd. Verder is kunst ook per definitie een afwijking van de norm. Dat moet in je zitten en je moet het ook nog willen uitdragen. Zo'n houding ligt niet iedereen, en dat is waarschijnlijk maar goed ook.'

Je kunt nog tot 30 november stemmen op het [Schilderij van het Jaar](#).